

University of Groningen

Hulp op maat voor leerlingen met leerproblemen in het vmbo

Mombarg, Remo

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2007

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Mombarg, R. (2007). *Hulp op maat voor leerlingen met leerproblemen in het vmbo: een effectstudie.* [, Rijksuniversiteit Groningen]. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Voorwoord

Kunt u zich dit nog herinneren van de basisschool? Met enige regelmaat klopte een 'speciale' juf aan de deur van het klaslokaal. Deze remedial teacher wandelde vervolgens de les binnen en noemde de naam van 'de uitverkorene'. Dit kind mocht dan met deze mevrouw mee naar een apart kamertje om leuke spelletjes te doen. De rest van de klas bleef enigszins jaloers achter, die moest gewoon door met rekenen of taal. Aanvankelijk leek mij dat ook wel wat, het doorbreken van die dagelijkse sleur, die extra aandacht en spelletjes. Maar ik was snel genezen toen ik zelf aan de beurt was.

Ik heet Remo en kon de 'r' niet goed zeggen. Mijn vriendjes hebben zelfs jarenlang gedacht dat ik *Hemo* heette. In de ogen van mijn meester en juf had ik dus een probleem. Daarom kreeg ik allerlei stemoefeningen om de 'r' beter te leren uitspreken. Al snel sloeg de afgunst om in een gevoel van schaamte. Ik voelde me een kind met een probleem. Anders dan anderen. Eigenlijk wilde ik gewoon bij de rest horen, de motivatie om naar 'het kamertje' te gaan nam dan ook met de week af.

Op veel scholen wordt nog steeds remedial teaching buiten het klaslokaal toegepast. Op sommige scholen doet men dit echter tijdens de lessen in het klaslokaal. Een voorbeeld hiervan is de methode *Hulp op Maat (HoM)*. Met behulp van deze benadering probeert men de reken- en taalvaardigheden én de algemene cognitieve vaardigheden te verbeteren. De bedenkers van deze methode gaan ervan uit dat het meeste effect te verwachten valt van een gecombineerde aanpak van de algemene én specifieke leervoorwaarden. Dit betekent dat de methode *HoM* de leerlingen in één pakket trainingsprogramma's biedt die gericht zijn op diverse informatieverwerkingsvaardigheden en taal- en rekenvaardigheden. Deze trainingsprogramma's worden op de computer aangeboden. Het aanbod van de trainingsprogramma's is aangepast aan het niveau en aan de specifieke leerproblemen van de leerlingen.

In dit proefschrift wordt het effect van de methode *HoM* vergeleken met de reguliere benadering. Om het effect te kunnen bepalen hebben 106 vmbo-leerlingen met leerproblemen gewerkt met deze experimentele methode. Hun resultaten zijn vergeleken met die van 95 leerlingen die gewerkt hebben met de reguliere benadering.

De conclusie uit dit onderzoek is dat de Experimentele groep die oefende met de methode *HoM* een grotere vooruitgang boekte op de leervaardigheden visuele informatieverwerking, begrijpend lezen en rekenen, dan de Controlegroep. Wat betreft de verbale informatieverwerking en spelling is er vrijwel geen verschil tussen beide groepen gevonden. De methode *HoM* had wel in enige mate positieve effecten op de leerprestaties. De leerlingen die gewerkt hebben met de methode *HoM* haalden vergelijkbare rapportcijfers, maar slaagden voor een hoger eindexamen-niveau. De invloed van de methode *HoM* ten opzichte van de behaalde leerprestaties is echter beperkt. Vooral lwoo-leerlingen met een lage beginvaardigheid blijken een moeilijke groep om resultaten mee te boeken. Bij deze leerlingen blijft het gemiddelde rapportcijfer dalen en slaagt een groot deel niet op voldoende niveau. Om dit op te lossen zal het programma *Multitrainer* inhoudelijk bijgeschaafd en de implementatie van de methode *HoM* verbeterd kunnen worden. Een vroegtijdige, geïntegreerde interventie wordt aanbevolen, zolang en zoveel als nodig is. Daarvoor zou de huidige ongedifferentieerde zorgstructuur in het lwoo doorbroken moeten worden. Gezien de beperkte bijdrage van de methode *HoM* aan de leerprestaties zullen er ook andere veranderingen in het vmbo moeten plaatsvinden. Zo zou het wenselijk zijn om bij de inrichting van de leeromgeving meer rekening te houden met de mogelijkheden en de motivatie

van de leerlingen met lwoo, zodat hun competenties voor een toekomstig beroep vergroot worden. Ik hoop dat dit proefschrift eraan bijdraagt om juist voor deze leerlingen te blijven zoeken naar nieuwe methoden of aanpassingen van bestaande methoden. Niet uit barmhartigheid, maar omdat iedere leerling recht heeft op effectief en attractief onderwijs.

Bij het schrijven van dit proefschrift heb ik hulp gehad van een aantal mensen. Allereerst noem ik de bedenker en ontwikkelaar van de methode *Hulp op Maat*, dr. R. de Groot. Roel heeft de afgelopen jaren het onderzoek gesteund. Toch bevreemdt het me niet dat hij enigszins teleurgesteld is in de snelheid waarmee ik mijn proefschrift voltooid heb. Zelf draait hij er namelijk zijn hand niet voor om een boek in twee weken te schrijven. En de zes jaren die ik ervoor nodig had, zullen in zijn ogen wel té lang zijn.

Ten tweede mijn beide promotoren, prof. dr. K.P. van den Bos en prof. dr. H. Nakken. Zij zijn veteranen op het gebied van leerproblemen en het begeleiden van promovendi. Kees van den Bos is een gepassioneerd onderzoeker en hij heeft geprobeerd mij meer ‘wetenschappelijk’ te laten schrijven. Hij legde daarbij de lat hoog en ik ben ervan overtuigd dat hij het maximale uit mij heeft weten te halen. Vooral raakte ik onder de indruk van zijn passie voor het doen van onderzoek. Han Nakken is een meester in het leggen van de zere vinger op onlogische redeneringen. Er heeft zich dankzij hem een stemmetje in mijn hoofd genesteld dat voortdurend de vraag stelt: is dat wel zo?

Ten derde de statistische grootmeesters. Dr. Henk Lutje Spelberg heeft vooral bij de opzet van het proefschrift meegedacht. Toen hij het te druk kreeg, is het estafettestukje overgenomen door dr. Mark Huisman. Mark is een statisticus die het bijzondere talent heeft om een ingewikkelde materie zeer begrijpelijk uit te leggen.

Dan resten nog de mensen met andere talenten. Dr. Bert Mombarg had de begeleidingsvaardigheden om een vrijwel gestrande promovendus weer vlot te trekken. Helaas moet ik constateren dat niet alle eigenschappen automatisch overgaan van vader op zoon. Zijn taalvaardigheid heb ik niet van hem geërfd, maar ik heb er wél gebruik van mogen maken. Ook Jacqueline Buquet, Mieke Klunder en Bertus Takens ben ik veel dank verschuldigd. Zij hebben alle teksten nauwgezet doorgekamd en de lezer behoed voor grammaticale onrechtmatigheden.

Tot slot: mijn wederhelft en mijn beide kinderen. Vaak heeft Detta moeten accepteren dat ik na het avondeten naar mijn werkkamer verdween. Daarnaast was mijn humeur nog wel eens afhankelijk van de niet altijd positieve beoordeling die ik op een ingeleverd hoofdstuk ontvangen had. Voor jullie geduld en liefde wil ik jullie alle drie bedanken.

Remo Mombarg
Groningen, mei 2007